

Durmuş Hocaoğlu

İnsan ve Yaratılış

Yeniçağ, “Analiz”., 20 Mart 2006, Pazartesi., s.09
“Analiz” Sıra No: 371; 2006-033; Mart-09

YENİÇAĞ

İnsan’ın nevi şahsına münhasır bir yaratılış ile mi, yoksa bir türeyiş ile mi ortaya çıktığı sorusuna cevap veren ikinci küme umûmen “Tekâmülcülük” (Evrimcilik, Evolüsyonizm) olarak bilinen görüş olup, Darwincilik ise onun özel bir dalı olmaktadır. Yâni, sıklıkla düşülen yanlışlığa karşılık, Darwincilik ile Evrimcilik tamâmen aynı ve özdeş şeyler değildir. Prensiplî itibâriyle, insanın bir tekâmül süreci sonunda vücut bulmuş olmasına müteallik görüşün, yaratılmış olması ile her hâl ü kârda çatışma içerisinde olmasını zarûrî addetmek doğru değildir. İnsan nesli bidâyetinden beri mevcut (kadîm) olmayıp sonradan ortaya çıkmış (hâdis) olduğuna göre, “yaratılış”tan murâdın ne olduğu, îzah edilmesi, aksi hâlde niçin îzah edilemediğinin îzah edilmesi mutlaka gerekli bir suâldir. Acaba bu yaratılış ameliyesi, bir heykeltraşın, bir mermer bloku oyarak ona şekil vermesi gibi, insanın, bir tek defada, ham malzemesi olan topraktan[1] oyularak önce ruhsuz bir insan-şekilli (antropomorf) insan bedeni, bir “insan-heykel” olarak var-kılınmasını, bilâhare ise önce bu “cansız heykel-insan”ın, ruhsuz bir canlı varlığa, bir tür “biyolojik canlı heykel-insan”a, sonra da ruh üflenerek[2] hiçbir ara kademe geçmeden, bir tek adımda ve ânîden ruh-beden[3] düalitesinden mürekkep gerçek insana dönüştürülmesini mi (“hominisation”: insanlaşma) anlatmaktadır; yoksa, “su”dan başlayan bir hayat formunun[4] birtakım ara süreçleri tâkip ederek ve üzerinden “Dehr’den bir hîn” geçirerek, nihâî safhada, “henüz insan olarak zikredilmeyecek bir hâlde olan”ın “İnsan” ortaya çıkarılmış olmasını mı? [5]. Bu hassas noktada dikkat edilmesi gereken mühim bir husus da, yaratılışta bahse konu edilenin “Âdem” değil, dâimâ “İnsan” olarak anılmasıdır.

Hâsılı, bir yandan Evrimcilik ile Darwincilik arasındaki derin farkı ve Evrimcilik ile Yaratılışçılık’ın, prensip olarak antagonistik zıtlık oluşturmadığını, “İnsan” ile “Âdem”in özdeş olmadığını farketmeyen[6] ve insanın nasıl teşekkül ettiği suâlini hep cevapsız bırakan ve diğer yandan da en hâlisinden ve en fanatığından bir bilim dogmatizmi örneği olan Darwincilik’in dar, sığ, kaba ve agresif çerçevesi dışına çıkamayan iki aykırı cephe görüşünün bu çatışmalarının, aynı bu mantık ve bu metolla devam ettiği müddetçe hiçbir müsbet neticeye varmadan aynı fâsit dâire içerisinde dönenip duracağına muhakkak nazarıyla bakabileceğimiz gibi, her ikisinin de insanın varlık ve mâhiyetini aydınlatmak yerine daha da kıvamlı karanlıklara gömdüğüne de muhakkak nazarıyla bakabiliriz.

Bundan sonra, siyâsetten bir müddet daha uzak kalmak için bu konuya az da olsa devam edecek ve tıpkı kozmik (kevnî) mevzulardaki Kur’ân âyetlerinin aynen yüzlerce yıl önceki bilgi birikimine dayanılarak yapılan yorumlamalarında olduğu gibi meselâ hâlâ “felekler” ve “semâvat”a, aslında Aristotelyen kozmoloji çerçevesinin paradigmaları olduğunu dahi bilmeden “İslâm’ın bizzat kendisi” zannıyla aynı yorumları devam ettirmeye çalışmak gibi, insan konusundaki âyetlerin yorumunda da hiçbir bilgi tâzelemesine gitmeden aynı yorumları skolastik bir zihniyetle tekrar eden cepheyi bırakıp, Feyerabend’in “Kutsal Bilim Kilisesi” olarak adlandırdığı cephenin bilim râhiplerinin görüşlerine kısaca temas ederek insanın varlık

ve mâhiyetinin Darwinizm ile aydınlatılıp aydınlatılmayacağı mes'elesini ele alacak ve fakat onu da tasarruf kastıyla, dar, ama en çetrefilli bir sâhaya inhisar ettireceğiz: **Dil.**

[1] **İnsan Nesli'nin "toprak"tan yaratılmasına dâir âyetler:** Rahmân: LV/14 [sert balçık]; Hicr: XV/26, 28 [kuru çamur]; En'âm: VI/2 [çamur]; Tâhâ: XX/55 [insan'ın genel olarak: yer-yüzü'nden (arz'dan) yaratılmış olması]; Âl-i İmrân: III/59 [toprak (turâb)]; Rûm: XXX/20 [toprak (turâb)]; Sâffât: XXXVII/11 [yapışkan çamur (tînin lâzib)]; Sâd: XXXVIII/71 [çamur (tîn)]; Secde: XXXII/7 [çamur (tîn)]

[2] **İnsan'ın önce bedeninin yaratılıp sonra bu bedene Allah'ın kendi rûhundan üflenmesine dâir âyetler:** Secde: XXXII/9; Sâd: XXXVIII/72; Hicr: XV/29.

[3]. Burada "ruh" kavramının iki ayrı anlamına da temas etmek gerekmektedir. Ruh, birinci anlamıyla hem insanda ve hem de hayvanda bulunan maddî bir şey (soluk, can, psüke) olup ikinci anlamıyla da yalnızca insan nevinde bulunan hakikî ruhtur (spirit, geist). Gazzâlî gibi Descartes'ın da "Canlılık Rûhu" tâbir ettiği birincisi maddî olduğu için fânîdir, öte-dünyaya gitmez, toprağa karışır, helâk olur. Yine her ikisinin de Gerçek Ruh kabûl ettiği, Gazzâlî'nin delil olarak İsrâ sûresinin 85'inci âyetini gösterdiği ikinci ruh ise, asıl ruh olup, yalnızca insana âittir; öte-dünyaya gidecek olan da budur. [Gazzâlî ve Descartes'ın genel olarak varlık, insan ve bilgi konularındaki görüşlerinin mukayesesi için, bkz.: Durmuş Hocaoğlu., "Gazzâlî ve Descartes'da Varlık, İnsan ve Bilgi"., *Yeni Toplum.*, Sayı:2., Eylül-Ekim 1992., İstanbul., s.99-109]

[4] Bütün canlıların sudan yaratıldığına dâir âyetler: Enbiyâ: XXI/30; Nûr: XXIV/45; Tâhâ: XX/53

[5] İnsan'ın yaratılışının uzun safhası için, bkz: İnsan: LXXVI/1: "Hel atâ alâ'l-insâni hînun mine'd-dehri lem yekün şey'en mezkûra(n)": "İnsan'ın üzerinden Dehr'den (aşırı derecede büyük bir zaman aralığı) öyle bir hîn (belirli bir zaman dilimi) geçti ki, o vakit (insan) bir "şey" olarak zikredilmeye değmez idi."

[6]. "Kur'an'da İnsan'ın Yaratılışı" ve Evrim konusunda detaylı bir bilgi için, bkz: Doç. Dr. İsmail Yakıt., "Kur'an'da İnsanın Yaradılışı ve Evrimi"., *Ufuk Çizgisi.*, Sayı:6., Mart 1990., İstanbul., s.8-15

